KUŞAK VE YOL FORUMU ÜÇÜNCÜ KEZ TOPLANDI

Gülperi GÜNGÖR

GÜLPERİ GÜNGÖR

Kuşak ve Yol Forumu 17-18 Ekim 2023 tarihlerinde Pekinde düzenlendi. Kuşak ve Yol Forumunun 2017 ve 2019 yıllarında düzenlenen etkinliklerinden sonra bu yıl üçüncüsü gerçekleşmiştir. *Yüksek Kaliteli Kuşak ve Yol İşbirliği: Ortak Kalkınma ve Refah için Birlikte*" temasıyla düzenlenen üçüncü forum, Kuşak ve Yol Girişiminin 10. yıl dönümüne denk gelmesinden ötürü özel bir öneme sahipti.

Etkinliğe 24 ülkenin devlet ve hükümet başkanları ile 130dan fazla ülke ve birçok uluslararası kuruluşun temsilcilerinin katıldığı bildirilmiştir. Bu yılki foruma Avrupa Birliği üyesi ülkelerin liderlerinin katılmayışı dikkat çekmiştir. Tek bir istisna Macaristan Başbakanı Victor Orbanın katılımı olmuştur.

Çin Devlet Başkanı Xi Jinpingin 2013 yılında Kazakistanda ilan ettiği İpek Yolu Ekonomik Kuşağı projesi, aynı yıl Endonezyada ettiği Deniz İpek Yolu projesi ile birleşerek Çin tarafından desteklenen küresel bir altyapı platformu olan "Kuşak ve Yol Girişimi"ni oluşturmuştur. Bu girişim, dünya çapında bağlantıları artırmayı ve ekonomik entegrasyonu teşvik etmeyi hedefleyen iddialı bir proje haline gelmiştir.

Kuşak ve Yol Girişimi kapsamında birçok önemli proje hayata geçirilmiştir. Bunlar arasında Çinin Yiwu şehrinden Londraya 18 günde ulaşan yüksek hızlı yük treni, Çinin doğusunu Pakistan limanlarına bağlayan otoyol ağı, Türkmen doğalgazını Orta Asya boyunca Çine bağlayan 1833 kmlik boru hattı öne çıkan projeler olmuştur. Sidney Üniversitesi Çin Çalışmaları Merkezi yöneticisi C. Brown'ın ifade ettiği üzere *Kuşak ve Yol Girişimi, herkesin yolunun Çin'in kapısında sona erdiği bir dünya imajı yaratmaktadır.*[1]

Eylül 2023 itibarıyla Kuşak ve Yol Projesine dahil olan 154 ülke bulunmaktadır, bu rakam Birleşmiş Milletler in 193 üye devletinin yüzde 80'ini oluşturmaktadır.[2] 2013 yılından bu yana Çin, altyapı projelerine toplamda 1 trilyon dolardan fazla yatırım yapmıştır.[3] Boston Üniversitesi Küresel Kalkınma Politika Merkezinin 10. yılında Kuşak-Yol Girişimi Raporuna göre, 2008-2021 yılları arasında Çin'in iki ana kalkınma finans kurumu - Çin Kalkınma Bankası (CDB) ve Çin İhracat-İthalat Bankasının (CHEXIM) sağladığı finansman, aynı dönemde Dünya Bankası kurumları Uluslararası Kalkınma Birliği (IDA) ve Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası (IBRD)tarafından sağlanan finansmanın yüzde 83'üdür.[4] Çin finansmanının özellikle endüstriyel projelere ve altyapı projelerine odaklandığı

görülmüştür.

Xi Jinping, 10. yılında Kuşak ve Yol Girişimi'ni güncelleyerek ileriye taşımaya yönelik 8 maddelik eylem planını duyurmuştur. Eylem planında Çin-Avrupa Demiryolu Ekspresi hattını geliştirme, dijital ekonomi ve sürdürülebilir yeşil kalkınmayı teşvik, serbest ticaret anlaşmaları ve yatırım anlaşmalarını içeren ipek yolu e-ticaret bölgelerini oluşturma, "küresel yapay zeka yönetimi girişimi oluşturma, İpek Yolu şehirleri arasında uluslararası turizm ittifakı oluşturulması, 47,8 milyar dolar tutarında finansman taahhüdü, Kuşak Yol Forumunun kurumsallaşması için bir sekretarya oluşturulması ve girişimde yer alacak şirketler için Dürüstlük ve Uyum Değerlendirme Sistemi oluşturulması hedefleri yer almıştır. **[5]**

Çin'in Kuşak ve Yol girişimine tepki olarak, ABD ve AB ülkeleri Build Back Better World (B3W), Küresel Altyapı Yatırımı Ortaklığı gibi çeşitli kalkınma girişimlerini oluşturmuştur. Yakın zamanda duyurulan Hindistan-Orta Doğu-Avrupa Ekonomik Koridoru projesinin Kuşak ve Yol Girişimi'nin 10. yıl dönümü kutlamasının öncesine denk gelmesinin tesadüfi olmadığından önceki bir yazımızda bahsetmiştik. [6] 3. Kuşak ve Yol Forumunun bir hafta sonrasında ise Global Gateway adlı AB'nin rakip stratejisi Brüksel'de 25-26 Ekim 2023 tarihlerinde düzenlenen bir forum aracılığıyla tanıtılmıştır. Forum, Küresel Altyapı ve Yatırım Ortaklığı'nın hayata geçirildiğini göstermeyi amaçlamaktadır. Forumda, yeşil enerji, eğitim ve araştırma, kritik hammaddeler, ulaşım koridorları, sağlık ürünleri imalatı ve dijital altyapı gibi konular ele alınmıştır.[7]

Çin'in iddialı altyapı girişimi, birçok ülkenin katılımıyla dünya genelinde büyümeye devam etmektedir. 3. Kuşak ve Yol Forumu, bu girişimin uluslararası etkisini sürdüreceğine işaret etmektedir. Öte yandan, AB ve ABD'nin rakip projelerinin somut sonuçları, ilerleyen zamanlarda daha net bir şekilde ortaya çıkacaktır. Bu gelişmeler, küresel altyapı projelerinin önümüzdeki yıllarda da uluslararası işbirliği ve rekabetin önemli bir parçası olacağını göstermektedir.

**Fotoğraf: The China Project*

[1] Silk Road initiative connects countries on path of prosperity, *The Telegraph*, July 03, 2015, http://www.telegraph.co.uk/sponsored/china-watch/ business/11706380/silk-road-initiative-china.html

[2] Shannon Tiezzi, How Chinas Belt and Road Took Over the World, *The Diplomat*, September 12, 2023, https://thediplomat.com/2023/09/how-chinas-belt-and-road-took-over-the-world/

[3] NC Bipindra, China Completes 10 Years Of $1.4 Trillion BRI Project; Puts South Asia, Barring India & Bhutan, In A Bind, *Eurasian Times*, July 23, 2023, https://www.eurasiantimes.com/china-completes-10-years-of-1-4-trillion-bri-project-puts/

[4] Kevin P. Gallagher, William N. Kring, Rebecca Ray, Oyintarelado Moses, Cecilia Springer, Lin Zhu, Yan Wang, The BRI at Ten, *Global Development Policy Center*,2023, https://www.bu.edu/gdp/files/2023/09/GCI-Report-BRI-10-FIN.pdf

[5] Kuşak ve Yol Girişimi için 8 maddelik eylem planı, *Bloomberg HT*, 18 Ekim 2023, https://www.bloomberght.com/kusak-ve-yol-girisimi-icin-8-maddelik-eylem-plani-2340366

[6] Gülperi Güngör, Hindistan-Orta Doğu-Avrupa Ekonomik Koridoru, AVİM, 19 Eylül 2023, https://avim.org.tr/tr/Yorum/HINDISTAN-ORTA-DOGU-AVRUPA-EKONOMIK-KORIDORU

[7] Global Gateway Forum 2023, *European Commision,* https://global-gateway-forum.ec.europa.eu/index_en

Yazar Hakkında :

Gülperi Güngör, 2015 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler bölümünden mezun olmuştur. 2020 yılında ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Bölümü □□□□□ yüksek lisans derecesini almıştır. Ocak 2020 □□□□□□□□□□ katılmıştır. Güngör, Ankara Üniversitesi Uluslararası İlişkiler bölümünde doktor adayıdır. Mart 2025 sonrasında doktora çalışmasını yürütmek üzere Sheffield Üniversitesi'nde bulunan Güngör, AVİM'de Gayrimukim Uzman olarak görev yapmaya başlamıştır.

Atıfta bulunmak için: GÜNGÖR, Gülperi. 2026. "KUŞAK VE YOL FORUMU ÜÇÜNCÜ KEZ TOPLANDI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2023 / 45. Kasım 01. Erişim Kasım 08, 2026. https://www.avimbulten.org/tr/Yorum/KUSAK-VE-YOL-FORUMU-UCUNCU-KEZ-TOPLANDI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır